

СЕМАНТИЧНО-ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНВЕРСИВІВ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ

Бондар Т. Г.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри прикладної лінгвістики
Волинський національний університет імені Лесі Українки
пр. Волі, 13, Луцьк, Україна
orcid.org/0000-0002-9421-264X
Bondar.Tetiana@vnu.edu.ua*

Каліщук Д. М.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри прикладної лінгвістики
Волинський національний університет імені Лесі Українки
пр. Волі, 13, Луцьк, Україна
orcid.org/0000-0003-1952-5176
diana_kalishchuk@vnu.edu.ua*

Ключові слова: лексично-граматична категорія, конверсія, актанти висловлювання, лексично-граматичний критерій, семантичний критерій, формально-структурний критерій.

У статті розглядається питання конверсії як лексично-семантичної категорії. Показано, що конверсиви, поряд із синонімами, антонімами та гіпонімами, є важливими кореляціями лексичної семантики. Подано декілька дефініцій конверсивів і зазначено, що конверсивами доцільно називати слова, які семантично розрізняються й обертають ті головні актанти висловлювання, що формують його предикативне ядро. При цьому два висловлювання (вихідне і конверсійне) залишаються синонімічними, тобто передають ту саму інформацію про навколишню дійсність або її фрагмент (факт, події, ситуації і т.п.), але з різних точок зору.

Шляхом суцільної вибірки було отримано 150 конверсивних пар української мови, а також їхні еквіваленти в англійській мові. Ми розподілили конверсиви у групи, послуговуючись 3-ма критеріями. Залежно від частини мови, до якої належить пара конверсивів (тобто за лексично-граматичним критерієм), ми виокремили 6 груп: конверсиви-іменники (складають 49,3% від загальної кількості), конверсиви-дієслова (32%), конверсиви-прикметники (6,7%), конверсиви-прислівники (7,3%), конверсиви-прийменники (3,3%) та конверсиви-сполучники (1,4%). У межах кожної із цих групи ми виокремили підгрупи, послуговуючись семантичним критерієм. У такий спосіб, у групі іменників було сформовано 4 підгрупи: іменники, які є назвами дії або стану; іменники, що означають суб'єкт і результат його дії; іменники на позначення спорідненості; іменники, що означають соціальні стосунки. У групі дієслів виділено 8 семантичних підгруп. Найбільшими за кількістю конверсивів є групи, що позначають ситуації 'придбання', 'отримання – втрата', 'соціальні стосунки', 'соціальна взаємодія' та 'емоційні й інші внутрішні стани'. Конверсиви-прикметники позначають розмір, фізичні властивості, швидкість, час і т.п. Конверсиви-прислівники переважно позначають положення у просторі й часі, швидкість тощо. Конверсиви-прийменники вказують на розміщення у просторі та часі. Конверсиви-сполучники вказують передусім на причиново-наслідкові зв'язки чи розміщення у просторі і часі.

За формально-структурним критерієм конверсиви було розподілено на три групи. Найчастотнішими виявилися конверсиви, утворені від різних основ (60%). Конверсиви 'самі в собі' складають 32%. Найменшою за кількістю лексем є група конверсивів, утворених від тієї самої основи (8%).

SEMANTIC AND FUNCTIONAL FEATURES OF CONVERSIVES OF ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES

Bondar T. H.

PhD in Linguistics,

Associate Professor at the Department of Applied Linguistics

Lesya Ukrainka Volyn National University

Volia ave., 13, Lutsk, Ukraine

orcid.org/0000-0002-9421-264X

Bondar.Tetiana@vnu.edu.ua

Kalishchuk D. M.

PhD in Germanic Languages,

Associate Professor at the Department of Applied Linguistics

Lesya Ukrainka Volyn National University

Volia ave., 13, Lutsk, Ukraine

orcid.org/0000-0003-1952-5176

diana_kalishchuk@vnu.edu.ua

Key words: *lexico-grammatical category, conversion, actants of utterance, lexico-grammatical criterion, semantic criterion, formal-structural criterion.*

The article deals with the issue of conversion as a lexical-semantic category. It is shown that conversives, along with synonyms, antonyms and hyponyms, are important correlations of lexical semantics. In the article several definitions of conversives are given and it is noted that conversives are semantically different words that turn the main actants of the utterance which form its predicative core. The two statements (original and conversive) remain synonymous, i.e. they convey the same information about the surrounding reality or its fragment (facts, events, situations, etc.), but from different points of view.

150 pairs of Ukrainian conversives, as well as their equivalents in English were obtained by sampling. Conversives were divided into groups using 3 criteria. Depending on the belonging to the part of the language (i.e. according to the lexical-grammatical criterion), we singled out 6 groups of conversives: nouns-conversives (49.3% of the total), verbs-conversives (32%), adjectives-conversives (6.7%), adverbs-conversives (7.3%), prepositions-conversives (3.3%) and conjunctions-conversives (1.4%). Within each of these groups, we singled out subgroups using the semantic criterion. Thus, in the group of nouns, 4 subgroups were obtained: nouns that are the names of an action or state; nouns that denote the subject and the result of its action; nouns denoting terms of kinship; and nouns denoting social relations. In the group of verbs we singled out 8 semantic subgroups. The subgroups representing the situations of 'acquisition', 'gain – loss', 'social relations', 'social interaction' and 'emotional and other internal states' contain the biggest number of conversives. Adjectives-conversives denote size, physical properties, speed, time, etc. Adverbs-conversives denote mainly the position in space and time, speed, etc. Prepositions-conversives show placement in space and time: Conjunctions-conjunctions denote mainly causal relationships or positions in space and time. According to the formal-structural criterion, conversives were divided into 3 groups. The most frequent are conversives formed from different stems (60%). Conversives 'in themselves' make up 32%. The smallest number of conversives are formed from the same stem (8%).

Постановка проблеми. У сучасному мовознавстві питання, пов'язані із загальнотеоретичною граматичною проблематикою, із системно-структурним і семантичним підходом до опису мовних явищ, посідають одне із центральних місць. Вони сприяють якнайглибшому проникненню в сутність лінгвістичних реальностей і забезпечують їх металінгвістичну об'єктивізацію.

Дослідження лексично-семантичних категорій є актуальним, оскільки вони, подібно до граматичних категорій, виражають узагальнені, типізовані властивості мовних одиниць. З одного боку, вони об'єднують їх у «тематичні» класи слів, з іншого боку – систематизують такі одиниці з позиції спільності та специфіки їхнього значення, структури й функцій (синонімія, антонімія та інші).

Функційно-комунікативний підхід до мови, її одиниць і категорій стимулював вивчення питань семантичної організації зв'язного мовлення, правил перефразування висловлювань, явищ синтаксичної синонімії, антонімії, омонімії, а також явища конверсії. Питання конверсії досліджували Дж. Лайонз, Т. Ломтев, Ю. Апресян, Л. Новиков, Ю. Степанов, Ф. Бацевич, Г. Ситар, О. Милостна, С. Кійко, Т. Рубанець, О. Литвин тощо.

Аналіз лінгвістичної літератури, яка розглядає питання конверсії, показує, що, незважаючи на низку суттєвих розбіжностей у трактуванні цього явища, під останнім розуміють лексичну й одночасно синтаксичну категорію, оскільки поняття «конверсиви» базується на семантико-синтаксичній основі, і їхня характеристика може бути лише синтагматико-парадигматичною.

Конверсиви семантично відмінні від вихідних слів. Вони мають різні семантичні відтінки, розбіжності в експресивно-стилістичному і модальному забарвленні. Проте виникає низка питань, зокрема про роль конверсивної кореляції у формуванні внутрішніх і зовнішніх зв'язків семантичного поля, лексично-семантичних та функційно-ономасіологічних груп тощо. Системний опис конверсивів може бути використаний під час укладання словників для тлумачення слів, що позначають ту саму ситуацію.

Мета статті – показати системний характер досліджуваного явища, зробити вибірку конверсивних пар української мови та їхніх англійських еквівалентів і класифікувати їх, використовуючи різні критерії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для того щоб дефініціювати конверсиви, Ю. Апресян у праці «Синонімія і конверсиви» використовує поняття семантичного розкладу і поняття активної синтаксичної валентності [3, с. 9–10]. На його думку, два слова (або дві семантично неподільні фразеологічні одиниці) називаються **конверсивами**, якщо (1) їхні значення можна

звести до одного й того самого семантичного розкладу, і (2) вони мають однакову кількість лексичних валентностей, до того ж таких, що принаймні дві валентності з однаковими номерами мають різний зміст [3, с. 10].

Л. Новиков розглядає конверсію як лексично-семантичну категорію. На його думку, це відображення в мові обернених відношень за допомогою різних слів, протиставлені семи яких дають можливість таким одиницям виражати суб'єктно-об'єктні стосунки в обернених висловлюваннях (реченнях), які позначають ту саму ситуацію, тобто мають один і той самий денотат [5, с. 214].

У випадку конверсії має місце перестановка місцями елементів висловлювання A (попереднього, антецедента) і B (наступного, консеквента) та заміна лексичної одиниці, яка виражає відношення між ними, на свій конверсив: $ARB \Leftrightarrow BR^{-1}A$, або $AR(=X)B \Leftrightarrow BR^{-1}(=Y)A$, де X і Y – конверсиви, які виражають обернені відношення R і R^{-1} . Обов'язковою умовою є повна денотативна тотожність вихідного і конверсійного виразу [5, с. 179].

На думку Ф. Бацевича, конверсивами слід уважати слова, які обертають суб'єкт і об'єкт висловлювання або два головних актанти, що входять до предикатного ядра останнього [7, с. 191]. Обертання другого і наступних об'єктів можна кваліфікувати лише як конверсію додатків (за термінологією О. Єсперсона), а не суб'єктно-об'єктну конверсію, що відповідає думці Т. Ломтева про те, що від конверсії відношень треба відрізнити конверсію предметів у відношенні [2].

Отже, **конверсивами** є слова, що семантично відрізняються й обертають ті головні актанти висловлювання, які формують його предикатне ядро. У випадку з дієсловами – це ролі суб'єкта й об'єкта / адресата дії. У випадку з іменниками – це ролі пацієнтів.

У нашому дослідженні шляхом суцільної вибірки ми отримали 150 конверсивних пар української мови, а також вибрали їхні еквіваленти в англійській мові.

Зазначимо, що ми не розглядаємо конверсію в словотворенні (спосіб словотворення без використання спеціальних афіксів), оскільки це не лексично-семантична категорія.

Виокремлені конверсиви ми розподілили у групи, послуговуючись 3-ма критеріями. Залежно від частини мови, до якої належить пара конверсивів (тобто за лексично-граматичним критерієм), ми виокремили 6 груп: конверсиви-іменники, конверсиви-дієслова, конверсиви-прикметники, конверсиви-прислівники, конверсиви-прийменники та конверсиви-сполучники.

Найчисленнішою є група іменників-конверсивів, яка містить 74 пари конверсивів (49,3%).

Другою за численністю є група конверсивів-дієслів (48 пар, що становить 32% від загальної кількості конверсивів). Конверсиви-прислівники становлять 7,3%, конверсиви-прикметники – 6,7%, конверсиви-прийменники – 3,3% та конверсиви-сполучники – 1,4%.

У межах кожної групи ми виокремили підгрупи, послуговуючись семантичним критерієм. У такий спосіб у групі **іменників** ми сформували підгрупи:

1. Іменники, які є назвами дії або стану (це віддієслівні іменники): *перемога – поразка, виграти – програти, заміна – підстановка, влада – залежність*, англ. *victory – defeat, win – loss* і т.п. (*перемога варварів над Римом <=> поразка Риму від варварів, заміна X-а на Y – підстановка Y-а замість X*).

2. Іменники, що означають суб'єкт і результат його дії: *виробник – продукція, винахідник – винахід, автор – твір, власник – власність*, англ. *producer – production, inventor – invention, author – work* та інші. (*Е. Ленуар – винахідник двигуна внутрішнього згорання <=> Двигун внутрішнього згорання є винаходом Е. Ленуара*).

3. Іменники на позначення спорідненості (родинних зв'язків), релятивних стосунків. Вони завжди вимагають точки відліку, оскільки одна й та сама особа може бути, наприклад, і *матір'ю*, і *донькою*, і *бабою*. Слід розрізняти:

1) іменники для називання спорідненості у межах одного покоління: *брат – брат, брат – сестра, чоловік – дружина, кузин – кузина, кум – кума, сват – сват*, англ. *brother – sister, wife – husband* тощо (*She is Barbara's sister <=> Barbara is her sister*);

2) іменники на позначення спорідненості різних поколінь: *батько – син / донька, дідусь – онук / онучка, бабуся – онук / онука, дядько – небіж / небога*, англ. *grandma – granddaughter, stepmother – stepdaughter, father-in-law – daughter-in-law* і т.п. (*Лукаш – небіж Лева <=> Лев – дядько Лукаша*).

4. Іменники, що означають соціальні стосунки: *вчитель – учень, колега – колега, друг – друг*, англ. *friend – friend, doctor – patient, schoolmate – schoolmate* і т.п. (*Л. Щерба – вчитель В. Виноградова <=> В. Виноградов – учень Л. Щерби*).

Конверсиви-дієслова позначають дію, або стан, серед яких ми виокремили такі основні семантичні групи:

1. 'Наявність', 'володіння': *мати – бути (наявності) / належати*, англ. *to have – belong* і т.п. (*Він має прибутковий бізнес <=> У нього є прибутковий бізнес, He has a good library <=> A good library belongs to him*).

2. 'Придбання', 'отримання' – 'втрата': *давати – брати, (на)давати – отримувати, вигравати – програвати; винаймати – здавати,*

купувати – продавати, позичати – позичати, експортувати – імпортувати, англ. *to give – to take, to give – to receive, to win – to lose, to rent / hire – to rent / hire out, to buy – to sell, to borrow – to lend* тощо (*Солом'яний бичок дав смоли вовку <=> Вовк взяв смолу в солом'яного бичка; Начальник дав доручення своєму підлеглому <=> Підлеглий отримав доручення від начальника; Сашка надав допомогу сусіду <=> Сусід отримав допомогу від Сашка*).

3. 'Склад': *входити – складатися, входити – вміщати*, англ. *to go (in) – to contain, to compose – to consist* тощо (*У бюро входить 15 чоловік <=> Бюро складається з 15 чоловік, Five chapters compose a book <=> The book consists of five chapters*).

4. 'Відносне розміщення двох тіл в просторі або часі' (у прямому і переносному значенні): *відставати – випереджати, передувати – слідувати*, англ. *to be / lag behind – to surpass / to outstrip, to precede – to follow* і т.п. (*Він відстає від ровесників у розвитку <=> Ровесники випереджують його у розвитку; A precedes B <=> B follows A*).

5. 'Соціальні стосунки', 'соціальна взаємодія': *бесідувати – бесідувати, битися – битися, боротися – боротися, воювати – воювати, дружити – дружити, знайомитися – знайомитися, зустрічатися – зустрічатися, підтримувати – підтримувати, розмовляти – розмовляти, сваритися – сваритися, співіснувати – співіснувати, співпрацювати – співпрацювати, довіряти – користуватися довірою, дякувати – отримувати*, англ. *to speak / talk (to, with) – to speak / talk (to, with), to fight (with) – to fight (with), to struggle (with) – to struggle (with), to be at war (with) / to wage war – to be at war (with) / to wage war, to be friend (with smb.) – to be friend (with smb.), to make the acquaintance (of smb.) – to make the acquaintance (of smb.), to support – to enjoy the support, to quarrel (with) – to quarrel (with), to coexist – to coexist, to cooperate / to collaborate – to cooperate / to collaborate* тощо (*Виборці підтримують свого депутата <=> Депутат користується підтримкою виборців; Деревя своїм корінням співіснують з різноманітними грибами <=> Гриби співіснують з коріннями дерев; Financial institutions cooperate regularly with the police in particular <=> The police cooperate with financial institutions*).

6. 'Інформаційні, ментальні процеси': *уважати – видаватися, сумніватися – викликати сумнів*, англ. *to consider – to seem (to)* і т.п. (*Він вважає це рішення неправильним <=> Рішення видається йому неправильним; Я сумнівалася в правдивості його слів <=> Правдивість його слів викликала в мене сумнів, None of these countries consider the horn to be too quiet <=> The horn doesn't seem to be quiet to any of these countries*).

7. 'Емоційні та інші внутрішні стани': *боятися* – *вселяти страх* / *лякати*, *засдрити* – *викликати засдрість*, *збуджувати* – *збуджуватися* / *відчувати збудження*, *ненавидіти* – *викликати ненависть*, англ. *to be afraid – to frighten, to envy – to arouse envy, to excite – to be / feel excited, to hate – to arouse / to provoke hate* тощо (*Вона боїться цих чуток <=> Ці чулки лякають її, The responsibility frightens him – He is afraid of responsibility*).

8. 'Перетворення': *виходити* – *вистачати*, англ. *to obtain – transmute* і т.п. (*З цієї тканини вийде дві сукні <=> Цієї тканини вистачить на дві сукні, Coke is obtained from coal <=> Coal transmutes into coke*).

Конверсиви-прикметники реалізують свої функції насамперед у співвідносних формах порівняльного ступеню. Це прикметники зі значенням розміру, фізичної властивості, швидкості, часу і т.п.: *більший* – *менший*, *вищий* – *нижчий*, *важчий* – *легший*, *дорожчий* – *дешевший*, *молодший* – *старший*, англ. *further – nearer; younger – older* і т.п. (*Стіл вищий від стільця <=> Стілець нижчий від стола, Their daughter was just a year older than Laurie <=> Laurie was just a year younger than their daughter*).

Конверсиви-прислівники – це переважно прислівники зі значенням положення в просторі і часі, швидкості та деякі інші: *раніше* – *пізніше*, *частіше* – *рідше*, англ. *earlier – later; the to the left (of) – to right (of)* (*Ваш поїзд прибуває до Києва на годину раніше від нашого <=> Наш поїзд прибуває до Києва на годину пізніше від вашого, He sat to the right of her <=> She sat to the left of him*).

Конверсиви-прийменники позначають розміщення у просторі та часі: *над* – *під*, *перед* – *за*, англ. *above – under; before – after / behind* і т.п. (*Я стою перед вами <=> Ви стоїте за мною (в черзі)*).

Конверсиви-сполучники мають дві валентності і позначають передусім причиново-наслідкові зв'язки чи розміщення у просторі й часі: *тому* – *тому що*, *незважаючи на* – *проте*, англ. *that's why – because of, before – after* і т.п. (*Режисер захворів, і тому прем'єра не відбулася <=> Прем'єра не відбулася, тому що режисер захворів; He finished his work before she did <=> She finished her work after he did*).

За формально-структурним критерієм (залежно від морфемного складу слів) досліджувані конверсиви можна поділити на три групи:

I. Конверсиви, які утворені від різних основ. Наприклад, *продавати* – *купувати*, *лякати* – *боятися*, *брати* – *давати* (*гроші у борг, землю в оренду*), *брат* – *сестра*, *лікар* – *пацієнт*, *зверху* – *знизу*, *лівіше* – *правіше*; англ. *to win – to lose, to give – to take, author – work, teacher – pupil* і багато інших.

II. Конверсиви, які утворені від тієї самої основи:

1. Конверсії з V-ся. До цього типу належать насамперед форми пасивного стану дієслів української мови, оскільки пасивізація – це регулярний (граматичний) засіб вираження обернених відношень у природній мові. Наприклад, *будувати* – *будуватися*, *орендувати* – *орендуватися*.

2. Конверсії V ↔ (бути A(N)). В англійській мові пасивний стан утворюється за допомогою допоміжного дієслова і відповідного дієприкметника: *to built – to be built, to take – to be taken* і т.п. Аналогічні трансформації трапляються в українській мові. Наприклад, *Він досягає гарних результатів <=> Гарні результати (є) досягнуті ним*.

3. Конверсія типу V ↔ [викликати]N(V). Наприклад, *Він довіряє другу <=> Друг користується його довірою, Він сумнівається в цьому <=> Це викликає у нього сумнів тощо*.

4. Конверсії з іменниковими основами. Наприклад, *учитель* – *учень*, *винахідник* – *винахід*, *кум* – *кума*, англ. *employer – employee, examiner – examinee* тощо.

III. Конверсиви 'самі в собі'. Це слова, які завдяки своїм специфічним властивостям, семантичній і синтаксичній симетричності, можуть без будь-яких змін входити до складу обох висловлювань – вихідного і конверсивного. Вони ніби містять конверсивні відношення 'в собі'. Такі лексеми здебільшого позначають терміни спорідненості (родинні зв'язки) та соціальні стосунки, багато з них містять український префікс *спів-* та англійський префікс *co-*. Наприклад, *дружити*, *сваритися*, *розмовляти*, *бесідувати*; *брат*, *сестра*, *товариш*, *друг*, *колега*, *співавтор*, *співвидавець*, *співвітчизник*, *співвідповідач*, (*спів*)*дружба*, *співжиття*, *співпраця*; англ. *to coexist, to speak, to marry, to be equal to, to quarrel; coequal, friend, classmate, enemy, colleague, coauthor; cooperation* та інші.

Отже, аналіз масиву конверсивів показує, що при класифікації цих лексичних одиниць за формально-структурним критерієм найчастотнішими є конверсиви, утворені від різних основ (60%). Конверсиви 'самі в собі' складають 32%. Найменшою за кількістю лексем є група конверсивів, утворених від тієї самої основи (8%).

Висновки й перспективи подальших розробок у цьому напрямку. Виявлення спільних і диференційних ознак у різних конверсивних парах дало можливість класифікувати їх у групи. У роботі ми подали три класифікації конверсивів: а) лексично-граматичну (залежно від частини мови, до якої належить пара конверсивів), б) семантичну (залежно від семантичного типу) та в) формально-структурну (за будовою лексем).

Отже, конверсиви позначають ту саму ситуацію, передають ту саму інформацію про

навколишню дійсність або її фрагмент, але з різних точок зору, коли на перший план виступає той чи той учасник ситуації. Залежно від релевантності ознак ситуації мовець обирає один із двох можливих конверсивів. Конверсна кореляція має велике значення у формуванні систем-

ності словника мови і в машинному перекладі, оскільки це економічний і простий засіб опису лексики. Усе це зумовлює необхідність подальшого вивчення конвертної кореляції, насамперед в аспекті функційної семасіології й ономасіології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику. Москва : Прогресс, 1978. 544 с.
2. Ломтев Т.П. Структура предложения в современном русском языке. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1979. 198 с.
3. Апресян Ю.Д. Синонимия и конверсивы. *Русский язык в национальной школе*. 1970. № 6. С. 8–17.
4. Апресян Ю.Д. Избранные труды. Лексическая семантика (синонимические средства языка). Том I. 2-е издание, исправленное и дополненное. Москва : Языки русской культуры, 1995. 345 с.
5. Новиков Л.А. Семантика русского языка. Москва : Высшая школа, 1982. 272 с.
6. Степанов Ю.С. Язык и метод. К современной философии языка. Москва : Языки русской культуры. 1998. 784 с.
7. Бацевич Ф.С., Космеда Т.А. Очерки по функциональной лексикологии. Львов : Світ, 1997. 392 с.
8. Ситар Г., Милостна О. База даних як інструмент лінгвістичного дослідження (на прикладі аналізу лексичних конверсивів). *Лінгвістичні студії : Зб. наук. праць*. Донецьк, 2008. № 16. С. 385–392.
9. Кійко С., Рубанець Т. Моделі конверсії в сучасній англійській мові. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. № 30, том 2. С. 226–232.
10. Lytvyn O. A study of converse pairs used as illustrative material in English linguistic works. *Типологія та функції мовних одиниць : наук. журн. Луцьк*, 2014. № 2. С. 156–163.

REFERENCES

1. Lyons J. (1978). *Vvedenie v teoreticheskuyu lingvistiku [An introduction to theoretical linguistics]*. Moscow : Progress.
2. Lomtev T. P. (1979). *Struktura predlozheniya v sovremennom russkom yazyke [The structure of a sentence in modern Russian]*. Moscow : Izd-vo Mosk. un-ta.
3. Apresyan Yu. D. (1970). Sinonimiya i konversivy [Synonyms and conversives]. *The Russian Language in National School*. Vol. 6. P. 8–17.
4. Apresyan Yu. D. (1995). *Izbrannyye trudy. Leksicheskaya semantika (sinonimicheskiye sredstva yazyka). Tom I. [Selected Works. Lexical semantics (synonymous language means). Part I]*. Moscow : Yazyki russkoy kultury.
5. Novikov L. A. (1982). *Semantika russkogo yazyka [Semantics of the Russian language]*. Moscow : Vysshaya shkola.
6. Stepanov Yu. S. (1998). *Yazyk i metod. K sovremennoy filosofii yazyka [Language and method. Towards a modern philosophy of language]*. Moscow : Yazyki russkoy kultury.
7. Batsevich F. S., Kosmeda T. A. (1997). *Ocherki po funktsionalnoy leksikologii [Essays on functional lexicology]*. Lviv : Svit.
8. Sytar H., Mylostna O. (2008). Baza danykh yak instrument linhvistychnoho doslidzhennia (na prykladi analizu leksychnykh konversyviv) [Database as a tool of linguistic research (on the example of lexical conversion analysis)]. *Linguistic Studies: A Collection of Scientific Papers*. Vol. 16. P. 385–392.
9. Kiiiko S., Rubanets T. (2020). Modeli konversii v suchasni anhliskii movi [Models of conversion in modern English]. *Current Issues of the Humanities*. Vol. 30, Part 2. P. 226–232.
10. Lytvyn O. (2014). A study of converse pairs used as illustrative material in English linguistic works. *Typology and Functions of Language Units: a Scientific Journal*. Vol. 2. P. 156–163.